

Поллі підстригала собі волосся перед дзеркалом, почувачись трохи винуватою за те, що не почувалася за це винуватою. Волосся мало бути її коронною окрасою, і всі казали, що воно чудове, та зазвичай Поллі ховала його під сіточкою, коли працювала. Вона завжди казала собі, що це волосся дісталосся не тій. Але ретельно стежила, щоб усі золоті пружинки приземлялися на невеличкому простирадлі, розстеленому саме для цього.

Якби тієї миті вона мала *зізнатися* в будь-якому сильному почутті, це була б щира роздратованість, що їй вистачило б зачіски, щоб скидатися на хлопця. Не треба було навіть бинтувати груди, що, як вона чула, зазвичай практикували. Природа вже подбала, щоб у неї не було із цим майже ніяких проблем.

Ефект роботи ножиць був... хаотичним, але не гіршим за інші місцеві чоловічі зачіски. Най буде.

Вона відчула холод позаду шиї, і не лише через втрату волосся. Це також було через Погляд.

Герцогиня спостерігала з портрета над ліжком.

Це була препогана різьба по дереву, пофарбована вручну блакитним та червоним. На ній була зображена проста жінка середнього віку, чиє обвисле підборіддя та трохи вилуплені очі давали цинікам привід казати, що хтось одягнув велику рибу в сукню, але митцю вдалося вловити

щось ще у цьому химерному, порожньому погляді. З деяких картин погляд переслідує вас по всій кімнаті, цей же дивився просто крізь вас. Це обличчя можна було побачити в кожній домівці. В Борогравії ви зростали з поглядом Герцогині на собі.

Поллі знала, що її батьки також мали в кімнаті таке зображення, і знала також, що коли її мати була жива, то щовечора робила перед ним реверанс. Вона потяглася і розвернула картину обличчям до стінки. Думка в її голові сказала *Ні*. І була відхилена. Вона зробила свій вибір.

Потім вона одяглася в братові речі, зсипала залишки волосся з простирадла у невеличку сумочку, яка вирушила на дно її тюка поруч із запасним одягом, поклала записку на ліжку, взяла тюк та вилізла через вікно. Тобто з вікна вилізла ще Поллі, але на землю ногами ступив уже Олівер.

Світанок саме перетворював темний світ на монохромний, коли вона прослизнула у двір корчми. Герцогиня дивилася на неї з вивіски. Батько Поллі був ревним вірно-підданим, принаймні поки її мати не померла. Того року вивіску не перефарбовували, тож пташине лайно там і сям примушувало Герцогиню зизувати.

Поллі впевнилася, що візок сержанта-вербувальника все ще стоїть перед корчмою, з яскравими прапорами, що зараз були вологими та важкими після вчорашнього дощу. Судячи з вигляду цього великого товстого сержанта, минуть години, перш ніж він знову вирушить у дорогу. У неї було вдосталь часу. Він мав вигляд неквапливого снідаки.

Дівчина вислизнула через задні двері та попрямувала схилом догори. На вершині вона озирнулася і подивилася

на місто, що прокидалося. З декількох димарів здіймався дим, але оскільки Поллі завжди вставала першою і це було її завданням гучно розбудити покоївок, корчма все ще спала. Вона знала, що вдова Клемберс залишилася на ніч (якщо вірити батькові Поллі, «занадто дощило, щоб піти додому»), і особисто вона сподівалася — заради нього — що та залишатиметься щоночі. Вдів у місті вистачало, та Єва Клемберс була сердечною жінкою і майстринею випічки. Затяжна хвороба дружини та затяжна відсутність Пола сильно вразили батька. Поллі раділа, що щось із цього поверталось. Старенькі пані, які цілими днями витріщалися з вікон, могли собі шпигувати, дратуватися та буркотіти, але вони в цьому вправлялися надто довго. Ніхто вже не слухав.

Вона підвела погляд. Дим і пара вже клубочилися із пральні при Школі ремесла для дівчат. Вона погрозила нависала над одним із країв міста, велика та сіра, з високими вузькими вікнами. Там завжди була тиша. Коли Поллі була малою, їй казали, що саме туди відправляють Поганих Дівчат. Що перетворює дівчат на «поганих», не пояснювали, і у п'ять років Поллі видавалося, що це не йти до ліжка, коли тобі кажуть. У вісім вона дізналася, що дивом буде не потрапити туди, якщо купиш братові коробку фарб. Вона повернулася спиною та пішла проміж дерев, сповнених пташиного співу.

Забудь, що ти колись була Поллі. *Думай* як хлопець, ось у чому фокус. Перди голосно та із задоволенням, коли вийшло добре, рухайся як маріонетка, якій перерізали пару випадкових ниток, не обіймайся, а якщо зустрінеш друга, привітай його стусаном. За роки роботи в барі вона мала достатньо матеріалу для спостереження. Хоча б

із колиханням стегон проблем не буде. Природа була доволі скупкою і тут.

Але треба було ще засвоїти хлопчачу ходу. Жінки хоча б тільки *стегнами* колихали. Юнаки трусили *всім*, від плечей і далі донизу. «Намагайся зайняти якомога більше місця, — думала вона. — Так здаватимешся більшою, як кіт, що розпушує хвоста». Вона багато разів бачила це у корчмі. Хлопці намагалися ходити як велети, захищаючись від усіх цих інших великих хлопців навкруги. Я поганий, я грізний, я крутий, дайте мені пінту пива, але ма-туся чекає вдома о дев'ятій...

Зараз подивимось, так... руки в боки від тіла, нібито тримаєш пару мішків борошна... добре. Плечі гуляють з боку на бік, нібито прокладаєш собі дорогу ліктями крізь натовп... добре. Долоні трохи стиснуті та роблять кругові рухи в такт, наче крутиш два окремі держакі, закріплені на талії... добре. Ноги рухаються вперед розслаблено, по-мавпячи... добре...

Декілька ярдів це пропрацювало, поки вона не помилилась у чомусь, та спричинені цим м'язові конвульсії жбурнули її перевертом у кущі будяків. Після цього вона здалася.

Гроза повернулася, поки вона квапилася стежкою; люди, бувало, так днями блукали у горах. Але тут хоча б стежка не була річкою бруду, а на деревах вистачало листя для якогось захисту. Все одно перечікувати негоду не було часу. Попереду був довгий шлях. Загін вербувальників переправиться поромом, але ж усі поромники знали Поллі, і охоронець захоче побачити її дозвіл на проїзд, якого Олівер Перкс, звісно ж, не мав. Це означало великий гак до троячого мосту при Тюбзі. Для тролів усі люди

були однакові, і будь-який папірець міг бути дозволом, бо вони не вмiли читати. Потім вона змогла би пройти крізь соснові ліси до Плюна. Там візок мав би зупинитися на ніч, але то було одне з тих загублених селищ, які існували тільки для того, щоб мапи не бентежили людей великими білими плямами. Ніхто не знав її в Плюні. Туди взагалі ніхто не їздив. Це була справжня діра.

Насправді, це було саме те місце, якого вона шукала. Загін вербувальників зупиниться там, і вона завербується. Вона була впевнена, що великий товстий сержант та його маснопикий маленький капрал не впізнають дівчисько, що прислужувало їм минулої ночі. Вона не мала, як вони казали, класичної вроди. Капрал намагався вщипнути її за дупу, але радше за звичкою, як прибивають муху, та й щипати там особливо не було чого.

Вона сиділа на пагорбі над поромом і їла пізній сніданок з холодної картоплі та ковбаси, дивлячись, як переправляється віз. Ніхто не марширував позаду неї. Цього разу в Манці нікого не завербували. Люди трималися осторонь. Забагато юнаків пішло за останні роки, і повернулися не всі. Та й багато хто з тих, хто повернувся, був уже не весь. Капрал міг бити у свій великий барабан скільки завгодно. Манц втрачав синів майже так само швидко, як накопичував вдів.

День нависав, важкий і вологий, а жовта соснова очеретянка супроводжувала Поллі від куща до куща. Вчорашня багнюка ще парувала, коли Поллі дісталася троячого мосту, що перетинав ріку у вузькій ущелині. Це була тонка, вишукана конструкція, для якої, як казали, взагалі не вживався будівельний розчин. Казали також, що вага мосту все глибше і глибше занурювала його у скелю на

впав у будь-якому напрямку, він би покотився. Сонце та випивка дочервона спалили його обличчя. Маленькі темні очі блищали у червоноті, наче іскорки на лезі ножа. Біля нього на столі лежала пара старомодних абордажних шабель — зброї, що мала більше спільного з різницьким тесаком, ніж із мечем.

— Ось так просто? — сказав він.

— Таксер!

— Справді?

— Таксер!

— Не хочеш спочатку наклюкатися? Так заведено, знаєш...

— Нісер.

— Я ще не казав тобі про дивовижні можливості для кар'єри та прибутку, чи казав?

— Нісер.

— А я вже згадував, що ця червона уніформа така приваблива для дівчат, що доведеться відбиватися від них палкою?

— Не думаю, сер!

— А харчі? Як з нами маршуєш, то що не їжа — то бенкет! — сержант вдарив себе по кендюху, що спричинило здригання сусідніх ділянок. — Я тому живий доказ!

— Так, сер. Ні, сер. Я хочу приєднатися, щоб битися за мою країну та честь Герцогині, сер!

— Справді? — недовіжливо сказав капрал, але сержант, здавалося, не почув. Він оглянув Поллі з голови до ніг, і Поллі впевнилася, що сержант не настільки п'яний чи тупий, як здається.

— Клянуся, капрале Стреппі, здається мені, що перед нами не хто інший, як *патріот* старого доброго

загартування! — сказав він, очима розшукуючи обличчя Поллі. — Ти потрапив саме куди треба, хлопчику мій! — він метушливо витягнув стос паперів. — Знаєш, хто ми?

— Десятий піхотний, сер. Легка піхота. Відомий як «Пролази», сер, — сказала Поллі, в якій вже булькотіло полегшення. Вона очевидно пройшла якийсь тест.

— Так, хлопче. Старі добрі сиротворці. Найкращий полк у найкращій армії світу. То як, уже кортить приєднатися, так?

— Згораю від бажання, сер! — сказала Поллі, відчуючи на собі підозрілий погляд капрала.

— Файний хлопець!

Сержант відкрутив кришку з чорнильниці та занурив у неї п'р'яну ручку. Його рука заковзала над паперами.

— Ім'я, хлопче? — спитав він.

— Олівер, сер. Олівер Перкс, — сказала Поллі.

— Вік?

— У неділю сімнадцять буде, сер

— Так, гаразд, — сказав сержант. — Тобі сімнадцять, а я — Велика Герцогиня Аннаговія. Від чого тікаєш, га? Зробив юній леді животик?

— Він б'з д'п'моги не зміг би, — сказав капрал, неприємно скалячись. — Пищить як зовсім малий.

Поллі зрозуміла, що починає червоніти. Але ж юний Олівер теж почервонів би, хіба ні? Багато не треба, щоб увігнати хлопчика в фарбу. Поллі для цього достатньо було на нього витріщитися.

— А хоча яка різниця, — сказав сержант. — Ставиш значку ось на цьому документі, цілуєш Герцогиню — і ти вже *мій* малий, розумієш? Моє ім'я Сержант Джекрам. Я тобі буду матір'ю і батьком, а капрал Стреппі буде тобі на кшталт